

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Право»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

На рецензування подано освітньо-наукову програму «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право, розроблену відповідно до вимог Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.07.2023 р. № 924.

Метою програми є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця зі ступенем доктора філософії в галузі права, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності в сфері права, а також викладацької роботи у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

У сучасних умовах перманентних державно-правових реформ, обтяжених кризовими явищами в Україні, потреба у таких висококваліфікованих фахівцях, що здатні здійснювати дослідницько-інноваційну, науково-педагогічну діяльність та знаходити оптимальне вирішення актуальних проблем у сфері державо- і правотворення в Україні, не втрачає своєї актуальності.

ОНП «Право» за структурою має всі змістовні складові, серед яких:

1. Профіль освітньо-наукової програми зі спеціальності 081 Право
2. Перелік компонент освітньо-наукової програми «Право» та їх логічна послідовність
3. Форму атестації здобувачів вищої освіти
4. Матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми «Право»
5. Матрицю забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми «Право».

Навчання за ОНП «Право» спрямоване на розвиток не тільки загальних, але й таких важливих спеціальних компетентностей здобувачів вищої освіти, зокрема:

1) Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

2) Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного

дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

- 3) Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.
- 4) Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
- 5) Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.
- 6) Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.
- 7) Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Схвально в контексті розвитку глобалізації та інтеграційних процесів сприймається передбачена програмою можливість проходження наукового стажування в зарубіжних закладах вищої освіти, з якими укладено угоди про академічну мобільність та співпрацю у сфері наукових досліджень.

В ОНП вказано, що під час останнього року навчання 100% часу відводиться на підготовку дисертаційної роботи до захисту. Можливо в плані удосконалення ОНП доцільно промоніторити думку здобувачів і випускників програми щодо зручності такого підходу і більш пропорційно розподілити аудиторну (навчальну) складову впродовж 4 років навчання.

У цілому ж, освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право дає змогу забезпечити якісну підготовку фахівців, здатних до наукового пошуку, організації, проведення та презентації наукових досліджень з метою розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у галузі права, а отже може бути рекомендована до реалізації в освітньому процесі Західноукраїнського національного університету.

Директор Навчально-наукового
юридичного інституту

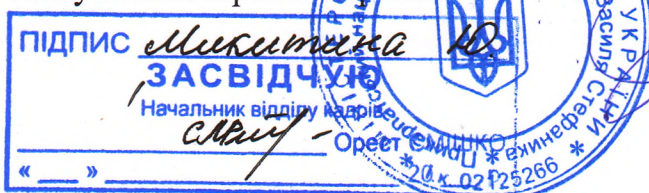
Прикарпатського національного університету

імені Василя Стефаника

кандидат юридичних наук, професор,

Заслужений юрист України

Юрій МИКИТИН

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Право»
у Західноукраїнському національному університеті
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

Робочою групою юридичного факультету Західноукраїнського національного університету розроблено освітньо-наукову програму «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право, що подана на рецензування.

Програма відповідає вимогами чинного законодавства України, Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 31.07.2023 р. № 924, визначає базові засади підготовки доктора філософії за спеціальністю 081 Право, її мету, характеристику (предметну область, орієнтацію, освітній фокус, особливості), придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, засади викладання та оцінювання, інтегральну, програмні компетентності та результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, можливості академічної мобільності, нормативний зміст та форму атестації здобувачів вищої освіти.

Основним фокусом освітньої програми є підготовка фахівців, що володіють компетентностями, необхідними для продукування нових ідей, розв'язування комплексних проблем професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Змістовна наповненість навчання (перелік обов'язкових компонентів ОНП) є логічною і послідовною, такою, що дозволяє забезпечити розвиток визначених інтегральної, загальних та спеціальних компетентностей спеціальності, а також свідчить про розвиток достатнього діапазону знань,

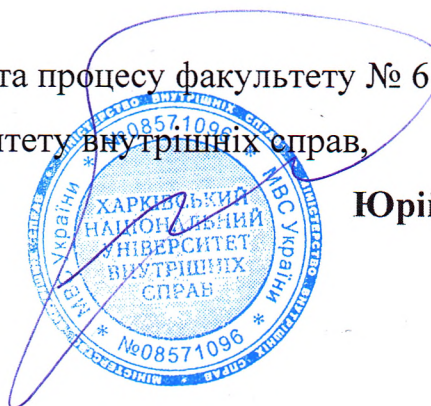
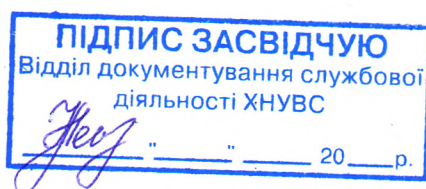
навичок та умінь, необхідних для формування у здобувачів здатності до наукового пошуку, організації, проведення та презентації наукових досліджень з метою розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у галузі права. Обсяг кредитів обов'язкових і вибіркових навчальних дисциплін та структурно-логічна схема в розробленій ОНП є цілком обґрунтованими.

Програмою визначено придатність випускників до працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і закладах вищої освіти, працівників найвищої кваліфікації у дослідницьких та науково-експертних установах та організаціях, наукових консультантів, менеджерів (управителів) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, установах та організаціях відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010, затвердженого наказом Держспоживстандарту України № 327 від 28 липня 2010 р.

Враховуючи вказане, освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право відповідає сучасним уявленням про зміст і технологію підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та заслуговує позитивної оцінки і реалізації в освітньому процесі Західноукраїнського національного університету.

Завідувач кафедри цивільного права та процесу факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Юрій ЖОРНОКУЙ

ВІДГУК
на освітньо-наукову програму Право
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право
у Західноукраїнському національному університеті

На рецензування подано освітньо-наукову програму «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право, розроблену відповідно до вимог чинного законодавства України та Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31. 07.2023 р. № 924.

У сучасних умовах невідкладного реформування державних і правових інститутів надзвичайної актуальності набуває завдання оптимізації якості вищої юридичної освіти; зміцнення верховенства права та професіоналізму правників; підвищення міжнародної конкурентоспроможності правничих шкіл з підготовки правників; зростання конкурентоздатності випускників українських правничих шкіл в умовах глобалізації на ринку правових послуг; здійснення наукових досліджень у такий спосіб, що відповідає сучасним викликам і тенденціям у сфері юриспруденції.

З огляду на вказане, є потреба підготовки висококваліфікованих наукових кадрів, що здатні здійснювати дослідницько-інноваційну, науково-педагогічну діяльність та знаходити оптимальне вирішення актуальних проблем у сфері державо- і правотворення в Україні.

ОНП «Право» містить всі необхідні освітні компоненти, зокрема: Філософія науки, Педагогіка та психологія вищої школи, Іноземна мова у наукових дослідженнях, Методологія та організація наукових досліджень, Управління науковими проєктами, Емпіричні методи та інформаційно-аналітичні технології у наукових пошуках, Науково-педагогічна практика, Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав, Конституційно-правові засоби захисту прав людини, Актуальні проблеми дотримання прав інтелектуальної власності, а також цикл дисциплін за вибором аспіранта.

Навчання за ОНП «Право» дає змогу випускникам:

- набувати методологічні знання у сфері права та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень;
- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях в провідних наукових виданнях;

- застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права;

- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів;

- планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики;

- розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці;

- застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності;

- розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів;

- організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін;

- готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження;

- здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах;

- аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, наукові доробки національних та зарубіжних вчених-цивілістів, фундаментальні постулати та теорії у сфері здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав.

У плані посилення сильних сторін рецензованого ОНП пропонуємо оновити перелік навчальних дисциплін за вільним вибором здобувана вищої освіти.

В цілому, освітньо-наукова програма «Право» галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право дозволяє забезпечити якісну і сучасну підготовку здобувачів третього рівня вищої освіти і може бути рекомендована до реалізації в освітньому процесі Західноукраїнського національного університету.

**Заступник директора Інституту правотворчості
та науково-правових експертиз**

**Національної академії наук України з наукової роботи,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений юрист України**

Андрій ГРИНЯК

Підпис <u>А. Гриняка</u>
_____ засвідчую:
Заступник директора Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України з загальних питань
<u>Анатолій ЛАПКО</u> Анатолій ЛАПКО

ВІДГУК
на освітньо-наукову програму «Право»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

Освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право Західноукраїнського національного університету розроблена згідно з вимогами чинного законодавства України, в тому числі Стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31 липня 2023 р. № 924. Освітньо-наукова програма містить всі необхідні змістовні складові та орієнтована на підготовку науковців в галузі права, здатних сприяти підвищенню захисту прав і свобод людини в державі і суспільстві. Сучасні процеси державо- і правотворення України підтверджують актуальність, важливість і стратегічну необхідність приділяти серйозну увагу підвищенню ефективності наукових досліджень у сфері державно-правового будівництва, впровадження наукових пропозицій та рекомендацій у практичну державо- і правотворчу діяльність. Отож підготовка за даною Програмою докторів філософії в галузі права на базі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право та 293 Міжнародне право є одним із джерел постійного поповнення і відновлення інтелектуального потенціалу держави.

Навчання відповідно до Програми побудоване на дослідженнях із застосуванням загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, постановці дослідницьких завдань та їх реалізації під час роботи над дисертацією і дослідницької практики. Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії складається з освітньої та наукової складових. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 45 кредитів ЄКТС. Обсяг кредитів обов'язкових і вибірових навчальних дисциплін та структурно-логічна схема ОНП є цілком обґрунтованими.

У результаті навчання за цією Програмою здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти мають можливість розвинути низку як загальних, так і спеціальних компетентностей, а загалом набувають здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійних інструментів.

Програма передбачає можливість проходження здобувачами наукового стажування в зарубіжних закладах вищої освіти, з якими укладено договори про академічну мобільність та співпрацю у сфері наукових досліджень, що, безперечно, є її позитивною особливістю, адже дослідження й аналіз досвіду інших держав у сфері державно-правового будівництва може бути корисним для вироблення наукових гіпотез, пропозицій та рекомендацій державо- і правотворчої діяльності в Україні.

Загалом, освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право дає змогу забезпечити підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих у європейський та світовий науково-освітній простір фахівців зі ступенем доктора філософії в галузі права, здатних здійснювати науково-дослідницьку, науково-організаційну та практичну діяльність в галузі права, а також викладати у закладах фахової передвищої та вищої освіти, а тому заслуговує позитивної оцінки і може бути рекомендована до застосування в освітньому процесі Західноукраїнського національного університету.

**Завідувачка кафедри цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова, докторка юридичних наук,
професорка,**

заслужена юристка України

Світлана ГРИНЬКО

Підписано: *Світлана Грицько*
ЗАСВІДЧУЮ
Нач. від. кадрів
імені Леоніда Юзькова *Юрій Олександр Коваль*